

Aan de gemeenteraad

Datum : 7 juli 2020
Zaaknummer : 485145
Contactpersoon : Coen Gribbroek
Telefoonnummer : 026 3773474

Onderwerp: Aanpassing inkoop- en aanbestedingsbeleid en voorwaarden

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van ons besluit van 7 juli om het inkoop- en aanbestedingsbeleid en inkoopvoorwaardenbeleid aan te passen.

Inleiding

De afgelopen periode is de gemeente Arnhem, in samenwerking met de gemeenten Renkum en Rheden en De Connectie bezig geweest met het aanpassen van het inkoopbeleid en de inkoopvoorwaarden.

Gezien de samenwerking tussen organisaties was het doel om deze documenten zo uniform mogelijk op te stellen om eenduidig op te kunnen treden richting de markt. Als basis voor de documenten zijn, net als bij het huidige beleid en de huidige inkoopvoorwaarden, de standaarden van de VNG als basis genomen. Echter, gezien het feit dat onze organisaties qua ambities vooruitstrevender zijn op het gebied van klimaatneutraliteit, circulariteit, social return en lokale economie, is er voor gekozen om op deze onderwerpen af te wijken van de standaarden van de VNG. De inkoopvoorwaarden zijn eveneens op basis van de VNG-formats opgesteld. In deze voorwaarden zijn geen noemenswaardige wijzigingen opgenomen ten opzichte van de huidige voorwaarden.

Aanpassingen inkoop-en aanbestedingsbeleid

Om de maatschappelijke onderwerpen een stevig karakter te geven, zijn in het aangepaste inkoopbeleid de Sustainable Developmentgoals van de VN als basis genomen. Deze SDG's (Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. De SDG's zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland. De doelen kwamen er op basis van wereldwijde inbreng van organisaties en individuen. De Duurzame Ontwikkelingsdoelen startten in 2015 en lopen nog tot 2030. Ze zijn een mondiaal kompas voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Het zijn de opvolgers van de Millenniumdoelen, die liepen van 2000 tot 2015.



Datum : 7 juli 2020
Zaaknummer : 485145
Pagina : 2

Op basis van de genoemde ambities van de gemeente Arnhem is in het inkoopbeleid de focus gelegd op 4 van de 17 doelen, wat niet wegneemt dat ook aan de overige 14 doelen aandacht besteed kan worden.

Maatschappelijke focus

Door het inkoop- en aanbestedingsbeleid aan te passen aan de ambities van de gemeente op maatschappelijk vlak en aan huidige economische en maatschappelijke omstandigheden kunnen betere resultaten worden bereikt en kan het beleid een belangrijk instrument zijn bij het behalen van deze doelstellingen.

Door klimaatneutraliteit/energieneutraliteit, circulariteit, social return en lokale economie een onderdeel te laten uitmaken van de afwegingen bij inkoop- en aanbestedingstrajecten kunnen er stappen gemaakt worden bij het behalen van de doelstellingen op deze gebieden.

Bijkomend effect is dat door het afsluiten van meer lokale contracten er ook op lokaal niveau meer afspraken gemaakt worden op het gebied van klimaatneutraliteit/energieneutraliteit, circulariteit en social return, waardoor de gemeente extra kan profiteren van het toepassen van deze maatregelen.

Klimaatneutraal/energieneutraal

De gemeente wil in de toekomst klimaatneutraal en energieneutraal worden. Om dit te bereiken wordt in het inkoopbeleid een verwijzing gemaakt naar het Arnhemse Klimaatplan. Dit klimaatplan is opgesteld naar aanleiding van de certificering voor de CO2 Prestatieladder van de gemeente. Naast eigen bedrijfsvoeringsdoelstellingen zal de gemeente in de toekomst ook CO2 reductiemaatregelen vragen van haar contractpartijen.

Circulariteit

De gemeenten zullen circulariteit een onderdeel laten uitmaken van hun inkoop en aanbestedingen, tenzij dit aantoonbaar niet mogelijk is. De definitie die hierbij gehanteerd wordt is de volgende:

Circulair:

- Circulaire economie is het verbinden van economische, sociale en ecologische waarden. Het gaat daarbij om slim ontwerp, bewust gebruik en meer en beter hergebruik.

Speerpunten die reeds benoemd zijn:

- Eigen inkoop en aanbesteding circulair insteken
- Het reduceren van gebruik van nieuwe grondstoffen (verlengen van de levensduur, efficiënt en duurzaam grondstoffenverbruik, grondstoffen opnieuw te gebruiken en grondstoffen te recycleren)
- Bedrijven stimuleren én faciliteren de overstap naar circulariteit te zetten
- Het creëren van extra werkgelegenheid

Mogelijke maatregelen:

- De gemeente stimuleert het kijken naar de levensduurkosten in plaats van enkel de aanschafprijs.
- Van aanbieders kan gevraagd worden om van een product de keten in kaart te hebben en bijvoorbeeld een materialenpaspoort aan te leveren.
- Om de circulariteit te bevorderen zal het toepassen van innovatieve aanbestedingsmethodieken, die ruimte laten voor optimale circulaire oplossingen, worden gestimuleerd.



Datum : 7 juli 2020
Zaaknummer : 485145
Pagina : 3

- De gemeente stimuleert de circulaire doorontwikkeling gedurende de contractperiode.

Dit inkoopbeleid is een belangrijke leidraad voor Plan van Aanpak Circulariteit 2020 e.v.

Social Return

Vanaf 2016 is een terugloop merkbaar in de behaalde resultaten. Aanpassing van een Social Return-eis naar een gunningscriterium heeft niet tot het gewenste resultaat geleid en verdient herijking. Daarom wordt nu voorgesteld om Social Return breder op te pakken. De vorm van Social Return kan immers niet in beton worden gegoten. Enkel kiezen voor Social Return in een van deze vormen is niet de meest optimale optie. Door tijdig met een opdrachtgever mee te kijken en te faciliteren in de mogelijkheden voor Social Return binnen een aanbesteding, kan de best passende keuze worden gemaakt waarin ruimte is voor aansluiting bij de opdrachtnemer en het meest duurzame resultaat.

De gemeente Arnhem kan met haar rol als opdrachtgever en haar grote inkoopvolume een nog grotere bijdrage leveren aan haar maatschappelijke doelstellingen. Zoals ook al in 2016 is aangegeven dient de optimale opbrengst van een opdracht dan ook niet de laagste prijs te zijn, maar de maximale (maatschappelijke) opbrengst, waarbij eveneens wordt gekeken naar opbrengsten op andere domeinen.

In de aanpassing van het Social Return-beleid wordt nu een keuze gemaakt voor 'Social Return, tenzij..'. Door in een vroeg stadium goed te onderzoeken of en hoe Social Return kan worden toegepast wordt gezocht naar de meest optimale en duurzame invulling. Hierbij is geen sprake van vrijblijvendheid en mag slechts worden afgeweken als dat leidt tot bezwaarlijke meerkosten, disproportionaliteit of uitvoeringsproblemen. Hierbij is tevens het minimumbedrag van € 50.000 losgelaten. Dit zorgt ervoor dat bij iedere aanbesteding wordt bekeken of dit lokaler, socialer en/of duurzamer kan.

Door bovendien te kiezen voor de bouwblokkenmethodiek bij de invullingen van Social Return worden er enerzijds stappen gemaakt op het gebied van werkgeversdienstverlening door een overzicht te geven voor werkgevers, anderzijds door met diezelfde bouwblokkenmethodiek ruimte te geven in de invulling van Social Return en daarbij de maatschappelijke opgaven van Arnhem nader te ondersteunen. Dit door het waarderen van sociale inkoop, maatschappelijke activiteiten in samenwerking met de Teams Leefomgeving en bijvoorbeeld activiteiten op het gebied van laaggeletterdheid.

Met het invoeren van de bouwblokkensystematiek sluiten we daarbij bovendien aan bij het door wethouder Louwers, als voorzitter van het regionaal werkbedrijf Midden Gelderland, in oktober 2019 ondertekende convenant Uniformering Social Return Oost Nederland.

Lokale Economie

Het onderwerp lokale economie is uitgebreider opgenomen dan in het huidige beleid. Ook voor dit onderwerp geldt dat er gezien de ambities van de gemeente is afgeweken van de standaarden van de VNG. Doel is om naast het uitnodigen van lokale ondernemers bij meervoudig onderhandse offerteaanvragen ook bij enkelvoudig onderhandse trajecten de afweging te maken of deze opdrachten niet 1 op 1 bij lokale partijen weggezet kunnen worden. Er zal actief gestuurd worden op het vergroten van de bekendheid van de lokale ondernemers binnen de eigen organisatie. Bij Europese trajecten kan er helaas niet gestuurd worden naar lokale partijen.



Uitvoering

Door vaststelling van het aangepaste inkoop- en aanbestedingsbeleid en -voorwaarden kan het kernteam aan de slag om uitvoering te geven aan genoemde ambities en zorg te dragen voor interne borging van gemaakte afspraken.

Lokaal, sociaal, duurzaam

Dit wordt de norm. Door de focus te leggen op deze onderwerpen kunnen betere resultaten behaald worden op deze gebieden. Door enerzijds te sturen, met name bij enkelvoudige en meervoudig onderhandse trajecten op lokaal inkopen en anderzijds de bekendheid van lokale ondernemers binnen onze organisatie te vergroten kunnen er meer lokale contracten worden afgesloten. Tevens zullen er bij inkoop- en aanbestedingstrajecten duurzame (circulair en klimaat- en energieneutraliteit) en sociale (Sociale return) voorwaarden worden meegenomen. Deze werkwijze zal er toe moeten leiden dat meer lokale contracten waarin duurzame en sociale afspraken verwerkt zijn, worden afgesloten

Intern offensief

‘Lokaal, sociaal en duurzaam’ inkopen wordt zoals gezegd het nieuwe beleid binnen Arnhem. Om dit te bewerkstelligen zal er enerzijds een "Campagne Verantwoord Inkopen" worden opgestart en tevens een handreiking worden ontwikkeld "Werkwijzer Verantwoord Inkopen" die budgethouders ondersteunt om conform de gemaakte afspraken te gaan werken. Daarnaast zal er actief gestuurd worden op het vergroten van de bekendheid van lokale ondernemers binnen de eigen organisatie. Dit offensief zal na twee jaar worden geëvalueerd.

Campagne ‘Verantwoord inkopen’

Een aansprekende en inspirerende campagne omtrent verantwoord inkopen zorgt er enerzijds voor om onze budgethouders bewust te laten worden van de impact die ze kunnen maken met hun uitgaven, hoe klein ook. Anderzijds is dit ook een manier om te borgen dat de nieuwe werkwijze 'Verantwoord inkopen' onder de aandacht is en daarmee niet zonder meer genegeerd kan worden.

Werkwijzer ‘Verantwoord inkopen’

Om budgethouders te ontzorgen en mee te nemen in het inkoopproces en ze langs de verschillende stappen in het inkoopproces te begeleiden wordt er een werkwijzer opgesteld die ervoor moet zorgen dat budgethouders ‘lokaal, sociaal (Social Return), duurzaam (circulair en klimaatneutraal)’ en daarmee verantwoord inkopen. Met de werkwijzer worden de budgethouders langs de verschillende stappen in het inkoopproces begeleid zonder daarbij lokale, sociale en duurzame belangen uit het oog te verliezen.

Financiën

Nog niet reëel

Communicatie

Om de maatschappelijke doelstellingen de gewenste bekendheid te geven en de opdrachtnemers te faciliteren is het van belang dat de uitgangspunten ervan breed worden gecommuniceerd. Om de

Datum : 7 juli 2020
Zaaknummer : 485145
Pagina : 5



budgethouders bewust te maken van de impact die ze kunnen maken wordt er in samenspraak met de afdeling Communicatie een bewustwordingscampagne gelanceerd.

Naast deze interne communicatie, zal er ook extern worden gecommuniceerd over het aangepaste inkoop- en aanbestedingsbeleid en aansprekende successen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:

- Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Arnhem
- Inkoopvoorwaarden gemeente Arnhem